

Додаток № 2
до наказу № 209
від 02.09.2026 року

**АЛГОРИТМ ДІЙ
на випадок сигналу «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»,
якщо очний освітній процес організовано безпосередньо в укриттях
Ліцею № 33 м. Києва**

ЗМІСТ

1. Загальні положення та принципи
 2. Підготовчі заходи до початку навчального дня
 3. Прихід учнів до Ліцею та дії, якщо тривога почалася до занять або дорогою
 4. Основний алгоритм під час сигналу тривоги, коли навчання вже відбувається в укритті
 5. Освітній процес і психологічна безпека під час тривоги
 6. Харчування під час навчання в укриттях
 7. Вимоги до стану укриття та санітарних умов
 8. Зв'язок із батьками. Видача дітей
 9. Вимушена евакуація до відбою та інші надзвичайні ситуації
 10. Дії після сигналу «Відбій повітряної тривоги»
 11. Доступ місцевих мешканців та інших сторонніх осіб до укриття Ліцею
 12. Нормативна та методична база
- Додаток 1. Розподіл учнів за укриттями
- Додаток 2. Коротка пам'ятка педагогові

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРИНЦИПИ

1.1. **Призначення документа.** Алгоритм визначає порядок дій працівників, здобувачів освіти та, у відповідній частині, батьків/законних представників у ситуації, коли очні заняття Ліцею проводяться безпосередньо в приміщеннях об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту і під час занять оголошується повітряна тривога.

1.2. **Сфера застосування.** Алгоритм діє для укриттів «А», «Б» та інших приміщень фонду захисних споруд, які офіційно визначені Ліцеєм для навчання, у межах фактичних умов, погоджень і місткості таких приміщень.

1.3. **Пріоритет безпеки.** Збереження життя і здоров'я має безумовну перевагу над виконанням навчальної програми, графіком уроків, харчуванням або іншими організаційними питаннями.

1.4. **Принцип «Ми вже в укритті».** Сигнал повітряної тривоги не є підставою для повторної евакуації або виходу назовні. Учні залишаються у закріплених зонах; переміщення всередині укриття допускається лише за необхідності та організовано.

1.5. **Офіційна інформація.** Рішення приймаються на підставі офіційних сигналів та повідомлень уповноважених органів і внутрішніх команд адміністрації. Працівники не поширюють неперевірені повідомлення та чутки.

1.6. **Контроль дітей.** Педагог, відповідальний за групу/клас, постійно зберігає контроль над учнями. Якщо виявлено відсутність учня, педагог повідомляє адміністрацію/відповідального по укриттю і не залишає групу для самостійних пошуків.

1.7. **Вихід під час тривоги.** До офіційного повідомлення про відсутність небезпеки вихід із захисної споруди не здійснюється, крім випадків вимушеної евакуації, коли подальше перебування в самому укритті стало небезпечним.

1.8. **Видача дітей.** Під час активної повітряної тривоги дитина не видається з укриття батькам/законним представникам на їх прохання. Передача дитини здійснюється після офіційного відбою за встановленою Ліцеєм процедурою, крім медичної чи іншої рятувальної евакуації.

2. ПІДГОТОВЧІ ЗАХОДИ ДО ПОЧАТКУ НАВЧАЛЬНОГО ДНЯ

2.1. Керівник Ліцею наказом визначає відповідального за цивільний захист/координацію, відповідальних за кожне укриття, чергових, осіб для медичної допомоги, комунікації та харчування.

До початку навчального року та після ремонтних робіт перевіряється належність приміщень до фонду захисних споруд, їх облікові документи, готовність і допустима місткість; окремо оформлюється передбачене санітарними правилами рішення про проведення навчальних занять у таких приміщеннях.

2.2. За кожним класом/групою закріплюється конкретна зона в укритті з урахуванням місткості, віку дітей, доступності та потреб осіб з особливими освітніми потребами.

2.3. На кожне укриття готується актуальний список учнів і працівників, резервна паперова копія, контакти батьків/законних представників, а також список дітей, які потребують індивідуальної допомоги, постійних ліків або спеціальних умов.

2.4. Перевіряються вільні проходи та виходи, аварійне і резервне освітлення, вентиляція, вода, аптечки, засоби пожежогасіння, санітарні вузли, зв'язок, резервне енергоживлення та відсутність сторонніх предметів, що перешкоджають руху.

2.5. Визначаються основний і резервний канали внутрішньої комунікації. На випадок відсутності інтернету/мобільного зв'язку встановлюється резервний порядок передачі команд між укриттями.

2.6. Працівники та учні проходять інструктаж і практичні тренування щодо поведінки в укритті, вимушеної евакуації та дій при пожежі/задимленні/пошкодженні споруди.

2.7. Окремо визначається порядок приймання учнів уранці та видачі після занять так, щоб під час тривоги працівники не мусили виходити з укриття назовні для зустрічі дитини.

3. ПРИБУТТЯ УЧНІВ ДО ЛІЦЕЮ ТА ДІЇ, ЯКЩО ТРИВОГА ПОЧАЛАСЯ ДО ЗАНЯТЬ АБО ДОРОГОЮ

Ситуація	Алгоритм дій
Тривоги немає на момент виходу з дому	Учень прибуває до Ліцею за встановленим графіком і одразу проходить до визначеної зони укриття за маршрутом, затвердженим Ліцеєм. Прихід фіксується відповідальним працівником/педагогом.
Тривога оголошена ДО виходу дитини з дому	Батьки не везуть і не ведуть дитину до Ліцею під час активної тривоги. Дитина залишається у доступному безпечному місці/укритті. Після відбою діє за повідомленням Ліцею щодо початку/продовження занять.
Тривога застала дитину ДОРОГОЮ	Якщо неможливо безпечно та швидко дістатися до Ліцею або дому, дитина прямує до заздалегідь визначеного найближчого укриття на маршруті й перебуває всередині. Коли це безпечно, повідомляє батьків і класного керівника/відповідальний канал про своє місцеперебування.
Учень уже фактично прибув до входу/території під час тривоги	Не допускається очікування дитини біля входу або на подвір'ї. Учня негайно спрямовують до визначеного укриття. Якщо безпечно приймання не може бути забезпечене - діє маршрут до найближчого доступного укриття.
Батьки приїхали під час тривоги, щоб залишити дитину	Ліцей завчасно повідомляє батьків, що привозити/приводити дитину до закладу під час активної тривоги не слід. Працівники не залишають укриття для зустрічі батьків або приймання дитини назовні.
Тривога завершилася до початку занять	Якщо сигнал «Відбій повітряної тривоги» оголошено до 08:30, учні прибувають до Ліцею за встановленим графіком, а освітній процес розпочинається у звичайному режимі. Якщо відбій оголошено з 08:00 до 08:55, освітній процес розпочинається не раніше ніж через одну годину після офіційного відбою. Цей час передбачений для безпечного виходу учнів і працівників з укриттів за місцем їх перебування, прибуття до Ліцею та підготовки до початку освітнього процесу. Точний час початку занять повідомляється адміністрацією Ліцею через визначений канал комунікації.

4. ОСНОВНИЙ АЛГОРИТМ ДІЙ ПІД ЧАС СИГНАЛУ ТРИВОГИ, КОЛИ НАВЧАННЯ ВЖЕ ВІДБУВАЄТЬСЯ В УКРИТТІ

- 4.1. Отримати та підтвердити сигнал.
- 4.2. **Спокійно повідомити учнів.** Педагог коротко і впевнено інформує клас, без емоційного нагнітання. Різде припинення діяльності не потрібне, якщо немає додаткової загрози або команди адміністрації.
- 4.3. **Зупинити зайві переміщення.** Учні залишаються у визначених місцях. Проходи, входи, виходи та доступ до засобів пожежогасіння залишаються вільними. Переміщення — лише за потреби, організовано, без бігу й скупчення.
- 4.4. **Перевірити наявність дітей.** Педагог звіряє фактичну кількість учнів із журналом/списком. Про відсутність або невідому локацію учня негайно повідомляє відповідального по укриттю/адміністрацію. Сам педагог групу не залишає.
- 4.5. **Перевірити стан укриття.** Відповідальні працівники контролюють вентиляцію, температуру, освітлення, санітарний стан, воду, аптечки, електроживлення, проходи та очевидні ознаки пошкодження, задимлення, підтоплення або небезпечного повітря.
- 4.6. **Визначити режим занять.** Якщо укриття безпечне і немає інших команд, заняття можуть продовжуватися у спокійному форматі. За необхідності педагог переходить до читання, письма, повторення матеріалу, тихих навчальних або заспокійливих активностей.
- 4.7. **Підтримувати офіційну комунікацію.** Адміністрація передає лише необхідну перевірену інформацію. Учні не залучаються до моніторингу неперевірених каналів. Педагог не обговорює з дітьми чутки, типи озброєння, приблизні маршрути цілей тощо.
- 4.8. **Не видавати дітей і не виходити.** До офіційного відбою учні залишаються в укритті. Батьки не можуть забрати дитину з укриття під час тривоги. Виняток - вимушена/медична евакуація за процедурою цього Алгоритму.
- 4.9. **Бути готовими до зміни ситуації.** Після вибухів, відключення живлення, запаху диму/газу, різкого погіршення самопочуття людей або пошкодження конструкцій освітня діяльність припиняється; виконуються команди відповідального по укриттю та розділ 9 цього Алгоритму.

5. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС І ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ПІД ЧАС ТРИВОГИ

- 5.1. Освітній процес у період тривоги може продовжуватися лише настільки, наскільки це безпечно, доцільно та не перешкоджає реагуванню на небезпеку.
- 5.2. Педагог має право змінити темп і формат заняття, перейти до повторення, читання, письма, настільних/навчальних активностей або короткої стабілізаційної паузи.
- 5.3. Забороняється вимагати від учня виконання навчального завдання, якщо дитина перебуває у вираженому стресі, потребує медичної/психологічної допомоги або ситуація в укритті потребує зосередження на безпеці.
- 5.4. Не допускаються гучні активності, біг, ігри, що блокують проходи, скупчення біля виходів, а також використання гучномовців без необхідності.
- 5.5. У разі тривалої тривоги організовуються короткі безпечні перерви, питний режим, санітарні потреби та зміна виду діяльності без порушення порядку в укритті.

6. ХАРЧУВАННЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В УКРИТТЯХ

6.1 **Планове гаряче харчування.** Організовується за поетапним графіком по укриттях/класах. Якщо їжу видають та споживають у пристосованому приміщенні укриття, таке приміщення повинно відповідати вимогам пункту 30-1 Порядку, затвердженого постановою КМУ № 305, санітарного законодавства та законодавства про безпечність харчових продуктів.

6.2 **Умови в пристосованій зоні харчування.** Мають бути належні меблі, умови для гігієни рук, вологе прибирання столів/за потреби підлоги, своєчасне видалення харчових відходів, провітрювання та розмежування в часі навчальної й харчової функції приміщення.

6.3 **Гігієна рук.** Перед їжею — миття рук водою з милом. Якщо в укритті це об'єктивно неможливо, за офіційними рекомендаціями МОЗ може тимчасово застосовуватися зареєстрований антисептичний засіб із переходом до миття водою з милом за першої можливості.

6.4 **Доставка їжі.** За потреби використовуються термобокси/термопідноси та інші рішення, що забезпечують безпечне транспортування та температурний режим готових страв. Видачу здійснює визначений персонал відповідно до графіку харчування.

6.5 **Якщо гаряче харчування неможливе.** Під час тривалої тривоги застосовується передбачений закладом резервний варіант харчування/продуктів тривалого зберігання, що відповідають чинним нормам і враховують вік дітей, алергії та спеціальні дієтичні потреби.

6.6 **Вода та аварійний запас.** Укриття забезпечуються безпечним питним режимом і резервом води/харчових продуктів відповідно до чинних санітарних та цивільно-захисних вимог, із контролем строків придатності та регулярним оновленням запасів.

6.7 **Харчові відходи.** Збираються у закриті ємності/пакети та видаляються своєчасно таким чином, щоб не забруднювати приміщення і харчові продукти.

6.8 **Відповідальність.** Конкретний графік, меню/резервний набір, логістика доставки до укриттів, відповідальні працівники та порядок прибирання затверджуються окремо.

7. ВИМОГИ ДО СТАНУ УКРИТТЯ ТА САНІТАРНИХ УМОВ

Для приміщень об'єктів фонду захисних споруд, у яких проводяться навчальні заняття, застосовуються спеціальні вимоги Санітарного регламенту, що діють з 01.01.2026. Нижче — ключові контрольні орієнтири, які мають бути враховані адміністрацією та відповідальними особами:

Показник/умова	Орієнтир / дія
Температура повітря	17-21 °С.
Відносна вологість	40-60 %.
COг	не більше 0,07 %.
co	не більше 5,0 мг/м³.

Штучне освітлення на робочих місцях	не менше 400 лк.
Вентиляція	Працездатна; режим провітрювання/повітрообміну – відповідно до типу споруди та санітарних вимог
Показник/умова	Орієнтир / дія
Питна вода	безпечна, доступна, у достатньому резерві; запас і порядок оновлення — за чинними вимогами та фактичною кількістю людей.
Гігієна/санітарні вузли	доступні та утримуються у чистоті; є засоби для миття/гігієни рук, ємності для відходів.
Аптечки та медична допомога	укомплектовані; місце розташування відоме відповідальним працівникам.
Резервне енергоживлення	за наявності – справне; вихлопи генераторів не допускаються до приміщення укриття.
Доступність	передбачена допомога особам з ООП/маломобільним особам; проходи не захаращені.

8. ЗВ'ЯЗОК ІЗ БАТЬКАМИ. ПЕРЕДАЧА ДІТЕЙ

8.1. Ліцей визначає один основний офіційний канал для повідомлень батькам і один резервний канал на випадок втрати інтернету/мобільного зв'язку.

8.2. Після початку тривоги педагог насамперед забезпечує контроль дітей. Повідомлення батькам надсилається після перевірки наявності учнів або централізовано адміністрацією.

8.3. Рекомендований зміст першого повідомлення: «Оголошено повітряну тривогу. Діти перебувають у визначених укриттях під наглядом працівників. Просимо не приїжджати до Ліцею та не телефонувати педагогам без нагальної потреби. Наступне повідомлення — через офіційний канал».

8.4. Під час тривоги батьки не прибувають до Ліцею для отримання дитини.

8.5. Не допускається публічне розміщення у відкритих каналах детальної інформації про фактичне розташування дітей усередині укриттів у режимі реального часу, якщо це не потрібно для безпеки.

8.6. Після відбою передача дитини відбувається в установленій Ліцеєм зоні. Для учнів, яких мають право забирати інші особи, використовуються заздалегідь надані батьками дані/дозволи.

9. ВИМУШЕНА ЕВАКУАЦІЯ ДО ВІДБЮЮ ТА ІНШІ НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ

Підставами для вимушеної евакуації є, зокрема:

- пошкодження споруди, що виключає безпечне подальше перебування людей;
- затоплення/стрімке надходження води;
- пожежа, сильне задимлення або небезпечні концентрації шкідливих газів;
- досягнення небезпечних параметрів внутрішнього повітряного середовища;
- інша безпосередня загроза життю всередині укриття, за якої залишатися небезпечніше, ніж організовано переміститися.

Порядок дій:

1. **Повідомити та ОЦІНИТИ ситуацію.** Відповідальний за укриття повідомляє директора/заступника директора, який відповідає за цивільний захист, та, за можливості, служби 101/112 про ситуацію.
2. **Припинити освітню діяльність.** Учні шикуються/групується відповідно до

заздалегідь визначеного порядку без скупчення біля виходів.

3. **Взяти необхідне без затримки.** Педагог бере список/засіб зв'язку та, якщо це не затримує евакуацію, мінімально необхідні медичні/індивідуальні засоби. Особисті речі, що затримують вихід, залишаються.
4. **Перейти за резервним маршрутом.** Група переміщується до резервного укриття/безпечної зони за маршрутом, визначеним планом реагування. Особи з ООП отримують заздалегідь визначену допомогу.
5. **Повторно перевірити облік.** Після прибуття педагог повторно перевіряє кількість учнів і повідомляє адміністрацію.
6. **Не повертатися самовільно.** Повернення до первинного укриття можливе лише після оцінки його безпечності та відповідної команди.

10. ДІЇ ПІСЛЯ СИГНАЛУ «ВІДБІЙ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ»

10.1. **Підтвердити відбій.** Відповідальна особа перевіряє офіційне повідомлення про завершення небезпеки. Самостійні повідомлення з чатів не є підставою для виходу.

10.2. **Не створювати масового виходу.** Оскільки навчання організоване в укритті, відбій сам по собі не вимагає негайно залишати укриття. Подальший режим визначає адміністрація відповідно до розкладу та безпекової ситуації.

10.3. **Перевірити безпечність виходів.** Перед будь-яким організованим виходом відповідальні особи перевіряють доступність маршруту і відсутність очевидної небезпеки.

10.4. **Відновити звичайний режим.** За відсутності додаткових загроз продовжується освітній процес/перерва/харчування за графіком. Педагог коротко повідомляє учням про відбій і спокійно повертає групу до планової діяльності.

10.5. **Повторна тривога.** Якщо під час організованого виходу або передачі дітей знову оголошено тривогу, усі негайно повертаються/спрямовуються до визначеного укриття за локальним планом.

11. ДОСТУП МІСЦЕВИХ МЕШКАНЦІВ ТА ІНШИХ СТОРОННІХ ОСІБ ДО УКРИТТЯ ЛІЦЕЮ

11.1. Під час здійснення Ліцеєм освітнього процесу доступ до об'єктів фонду захисних споруд Ліцею здійснюється з урахуванням установлених законодавством обмежень та порядку використання таких об'єктів.

11.2. Доступ місцевих мешканців та інших сторонніх осіб до укриття «А» може здійснюватися у випадках і в періоди, коли такий доступ допускається чинним законодавством, рішеннями Київської міської військової адміністрації, засновника або іншого уповноваженого органу, з урахуванням фактичної місткості укриття та необхідності забезпечення місць для учасників освітнього процесу.

11.3. У разі допуску місцевих мешканців та інших сторонніх осіб до укриття «А» їх прохід територією Ліцею здійснюється визначеним маршрутом у супроводі працівника КП «Муніципальна охорона» або іншого відповідного працівника Ліцею, без доступу до інших приміщень і зон Ліцею, не пов'язаних із проходом до укриття.

11.4. Особам, допущеним до укриття, забороняється самовільно переміщуватися територією та приміщеннями Ліцею, заходити до зон розміщення учнів, перешкоджати роботі педагогічних працівників та відповідальних осіб, здійснювати фото- або відеофіксацію дітей чи місць їх розміщення.

11.5. Якщо допуск сторонніх осіб створює ризик перевищення допустимої місткості укриття, перешкоджає безпечному розміщенню учасників освітнього

процесу або суперечить установленому компетентними органами режиму використання укриття, такий допуск здійснюється відповідно до вказівок уповноважених органів цивільного захисту та чинного порядку використання фонду захисних споруд.

12. НОРМАТИВНА ТА МЕТОДИЧНА БАЗА

Документ підготовлено з урахуванням основних нормативно-правових актів і чинних на дату підготовки офіційних роз'яснень, які безпосередньо стосуються безпеки, використання укриттів, санітарних умов, освітнього процесу та харчування.

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI (зокрема ст. 20, 32, 33).

2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII

3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX.

4. Постанова КМУ від 10.03.2017 № 138 «Деякі питання використання об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту».

5. Наказ МВС України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту...», у чинній редакції, у т.ч. з урахуванням наказу МВС № 546 від 12.08.2025.

6. Наказ МОЗ України від 25.09.2020 № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти», у чинній редакції.

7. Наказ МОЗ України від 29.10.2025 № 1638 «Про затвердження Змін до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти» (з урахуванням наказу МОЗ № 1757 від 20.11.2025; відповідні зміни діють з 01.01.2026).

8. Постанова КМУ від 24.03.2021 № 305 «Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти...», у чинній редакції.

9. Постанова КМУ від 24.06.2026 № 809 «Про внесення змін до Порядку організації харчування у закладах освіти...» (зокрема п. 30-1 про використання інших приміщень на період воєнного стану).

10. Офіційні рекомендації ЮНІСЕФ в Україні / ДСНС / МОН щодо дій під час повітряної тривоги та перебування в укритті.

11. Роз'яснення Служби освітнього омбудсмена України «Як діяти закладу освіти та учасникам освітнього процесу під час повітряної тривоги» від 17.10.2022.

12. Рекомендації МОЗ для закладів загальної середньої освіти з організації харчування у пристосованих приміщеннях (лист від 17.06.2026 № 02.2.0/3 3 5 51/2-26) — методичний документ, що застосовується разом із постановою КМУ № 305 та санітарними вимогами.